

незаконно володіти цим майном особисто чи сторонніми особами (родичі, близькі, тощо).

Таким чином, відсутність в чинному законодавстві, в тому числі в Законі, правових підстав для проведення оперативно-розшукових заходів, щодо виявлення та розшуку грошей, цінностей та іншого майна одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, не сприяють відновленню порушених прав потерпілих та дають можливість особами, які вчинили кримінальні правопорушення, уникати відшкодування збитків, завданих своїми протиправними діями.

Одним із шляхів вирішення зазначених проблем є внесення змін до чинного законодавства, насамперед до Закону, щодо розширення повноваження оперативних підрозділів в частині виявлення та розшуку грошей, цінностей та іншого майна одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень під час проведення оперативно-розшукової діяльності.

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-ВР>.

2. Юридична енциклопедія: у 6 т./ ред. кол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.). К.: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2003.

3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закону України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

4. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Волков Михайло Сергійович,
старший викладач Національної
академії Служби Безпеки України

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Політика боротьби з корупцією відіграє ключову роль в стратегії захисту основоположних прав і свобод людини у сучасному суспільстві. «В якості фундаментального права людини, право на вільне від корупції суспільство не може ігноруватися, навіть задля блага великої кількості людей, навіть для вищого блага для всіх» [1].

Протягом останніх років керівництвом нашої держави протидія корупції позначена як один з пріоритетних напрямів державної політики, однак незважаючи на запровадження та функціонування різноманітних антикорупційних механізмів, рівень корупції у країні продовжує залишатися високим. За результатами дослідження, яке щорічно оприлюднює міжнародна антикорупційна організація Transparency International, ситуація зі сприйняттям корупції в Україні станом на 25 січня 2022 року погіршилася у порівнянні з показниками за 2020 рік (зі 180 країн Україна у 2021 році посіла у рейтингу 122 місце) [2].

Глобалізаційний вимір сучасного соціально-економічного розвитку зумовлює поширення якісно нових форм корупційних відносин, які набувають транснаціонального та міжнародного характеру. Основними ознаками транснаціональної корупції є наявність в організації суб'єкта, який є громадянином-іноземцем, та вчинення корупційного діяння у формі підкупу (як правило, має місце підкуп іноземних посадових осіб). Для міжнародної корупції притаманна наявність міжнародного суб'єкта (посадових осіб міжнародних та/або міжурядових організацій), що свідчить про важливу роль вказаних організацій в регулюванні міжнародних відносин. Об'єктивною стороною такого корупційного діяння може бути не тільки підкуп, але й зловживання службовими повноваженнями.

Міжнародний характер корупції обумовлює необхідність налагодження ефективного співробітництва у антикорупційній сфері на міжнародному рівні. Означене співробітництво вимагає застосування уніфікованих підходів до розуміння сутності корупційних злочинів у національному законодавстві держав-учасниці міжнародних антикорупційних договорів. Норми міжнародних антикорупційних нормативно-правових актів щодо криміналізації корупційних діянь є доволі гнучкими, що дозволяє враховувати специфіку національних правових систем, положень національних законів про кримінальну та іншу юридичну відповідальність, правових традицій, тощо.

У міжнародному антикорупційному законодавстві домінують два основні підходи до визначення корупції, а саме: 1) у вузькому розумінні корупція розглядається як отримання неправомірної вигоди; 2) у широкому розумінні корупція розглядається як зловживання службовим становищем в корисливих цілях і не зводиться виключно до отримання неправомірної вигоди.

З точки зору юридичної техніки, можна виділити такі способи побудови юридичної моделі поняття «корупція»:

- 1) описове визначення корупції в окремих антикорупційних документах універсального та регіонального характеру;
- 2) встановлення чітко визначеного переліку діянь, які підлягають криміналізації на національних рівнях як корупційні. Останній спосіб є більш поширеним, отже держави-учасниці міжнародних антикорупційних договорів постають перед необхідністю комплексної імплементації міжнародних антикорупційних норм до своїх національних законодавств.

Крім цього міжнародне антикорупційне законодавство покладе на країни – учасниці обов'язок забезпечувати інституційну спеціалізацію у сфері боротьби з корупцією. Так, відповідно до положень Конвенції ООН проти Корупції та Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу проти корупції держави зобов'язані забезпечити функціонування спеціалізованих органів із запобігання корупції та спеціалізованих органів (осіб), на яких покладено обов'язки з боротьби проти корупції за допомогою правоохоронних заходів. Отже виникає потреба в удосконаленні та активізації антикорупційного інструментарію не тільки на національному рівні, але й на рівні взаємодії з іншими державами, групами держав, міжнародними міжурядовими організаціями.

Враховуючи, що проблема боротьби з корупцією не втрачає своєї актуальності, одним із важливих завдань сьогодення для багатьох держав світу є систематична робота з удосконалення комплексу національних антикорупційних заходів, підвищення ефективності взаємодії на різних рівнях, а також активізація діяльності в межах міжнародних організацій у сфері боротьби з корупцією та організованою злочинністю.

Аналіз міжнародних антикорупційних нормативно-правових актів дозволяє дійти висновку, що у міжнародному праві в багатьох випадках застосовується більш широкий підхід до розуміння корупційних відносин ніж в національних законодавствах.

Міжнародна правозастосовна практика в означеній сфері свідчить про існування тенденцій до посилення санкцій та вимог, розширення ресурсів регуляторів та активізації міжнародного співробітництва.

Список використаних джерел

1. Henkin, L. (1996). The age of rights. 1st ed. New York: Columbia University Press.
2. Transparency International Corruption Perceptions Index 2021. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2021>.